

Nr 272.

Av herr **Larsson, Sven**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till sjömanshusen m. m.

I proposition nr 210 har Kungl. Maj:t föreslagit att vissa i propositionen närmare angivna sjömanshus skola indragas. Av skäl, som jag här i allra största korthet skall angiva, är det tydligt, att dessa indragningar, i de städer som drabbas därav, betraktas med en viss oro, då ju sjömanshusen anses utgöra en integrerande del av hamnarnas rörelse.

I regel är det ju så, att städerna betrakta sina hamnar som en av sina viktigaste tillgångar, och det är ju därför förklarligt, att de komma att betrakta varje åtgärd, som på något sätt — direkt eller indirekt — kan bidraga till att minska hamnarnas rörelse, med största oro, och att åtgärder av detta slag möter ett kraftigt motstånd.

För att i någon mån kunna hålla sig uppe i konkurrensen med storhamnarna ha i många hamnar stora utvidgningar fått göras. Så har t. ex. i Varberg hamnen under de senaste åren utbyggts — delvis för statliga medel — för väl en miljon kronor. Kajutrymmet har ökats, och hamnen har fått ett djup som gör den rustad att taga emot den ökade trafik som man har anledning tro skall komma. Till utbyggnaden hörde anläggandet av ett modernt flygfält.

Stora ansträngningar har gjorts för att tillföra hamnen ny trafik. Under 1937 har 753 fartyg med ett sammanlagt tontal av 156,090 ankommit till hamnen. Dessutom har 1,190 underlästiga fartyg trafikerat densamma. För bedömande av trafikens storlek kan nämnas, att tullinkomsterna under 1937 utgjorde 1,003,289 kronor, och dock äro hamnens största importartiklar, kol, koks och bomull, tullfria. I stort sett är hamnen importhamn för Borås och Viskadalens stora industrier. Av kol och koks importeras över Varberg mellan 100,000 och 125,000 ton. Av vad som anförts framgår, att rörelsen vid hamnen är betydlig, och det torde vara riktigt att något litet taga hänsyn till hamnarnas framtida utvecklingsmöjligheter, än att enbart döma efter för tillfället rådande förhållanden.

Vad jag anført till förmån för Varberg kan givetvis gälla även andra hamnar där sjömanshusen äro föreslagna till indragning, ehuru väl det är obestridligt att inne i landet finnas hamnar, där utvecklingen själv gjort sjömanshusen överflödiga, men att därför indraga sjömanshus, som var på sina platser fylla ett verkligt behov, torde vara mindre välbetänkt.

Det har inte heller förutsatts att några större besparingar skulle kunna göras genom den föreslagna omorganisationen, och inte är det troligt att bibehållandet av några av de till indragning föreslagna sjömanshusen skulle kunna inverka menligt på sjöfolkets pensionering. Det kan kanske med visst skäl befaras, att arbetsanskaffningen kommer att lida av den föreslagna

centraliseringen. Det är enligt min mening tydligt, att sjömän, bosatta på andra orter, kanske bli tvungna att gå arbetslösa i den stad, där sjömanshus finnes, för att kunna bevaka sin rätt till de arbetstillfällen som kunna uppstå. Vid mindre sjömanshus kunna de arbetslösa vistas i sina hem i väntan på dessa tillfällen och där också den arbetssökande ägnas större omtanke, än vad som kan ske vid ett sjömanshus av den omfattning som t. ex. Göteborg har eller skulle komma att få. Där blir ju gärna den arbetssökande ett nummer bland tusentals andra.

Vad som gäller arbetsanskaffningen gäller även de understöd sjömanshusen ha att fördela. Den obestriddiga personkännedom, som direktionerna för de mindre sjömanshusen utan tvivel besitta, måste vara till fördel både för den sökande och det allmänna. De sakkunnige anse visserligen att behövlig lokalkännedom kommer att finnas även efter den ifrågasatta centraliseringen, men detta kan nog ifrågasättas om ett sjömanshus av Göteborgs storlek, till vilket Varberg skulle höra.

De skäl som tala för bibehållandet av Varbergs sjömanshus tala också för bibehållandet av det andra av västkustens sjömanshus som är föreslaget till indragning, nämligen Falkenberg. Skulle emellertid båda dessa inte kunna bibehållas, synes en sammanslagning av desamma böra ske, då därigenom antalet mönstringar skulle bli av den omfattning som de sakkunniga anse nödvändiga för att ett sjömanshus skall ha existensberättigande.

Att en direktion sammansatt av medlemmar från Varberg och Falkenberg är bättre ägnad att tillvarata dessa orters intressen än en från Göteborg och Halmstad torde ligga i öppen dag.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag hemställa

om sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 210, att sjömanshusen i Varberg och Falkenberg bibehållas, eller om detta av någon anledning ej kan ske, desamma sammanslås, med förlägningsort i Varberg.

Stockholm den 22 mars 1938.

Sven Larsson.
